

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 9,11b-17

Krisztus Szent Teste és Vére: Úrnapja („C” év)

Ti adjatok nekik enni!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29.11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Ti adjatok nekik enni!

Jézus egy magányos helyre vonult apostolaival. A nép megtudta és utána ment. Ő szívesen fogadta őket, és beszélt nekik Isten országáról, akik pedig gyógyulást kerestek nála, azokat meggyógyította.

A nap már hanyatlóban volt. Odament hozzá a tizenkettő: „Bocsásd el a népet – figyelmeztették –, hogy a környékbeli falvakban és tanyákon szállást és ételmezt keressenek maguknak, mert itt elhagyatott helyen vagyunk.”

„Ti adjatok nekik enni” – válaszolta. „Csak öt kenyérünk és két halunk van – mondták. – El kellene mennünk, hogy ennivalót vegyünk ennyi népnek.” Mintegy ötezer férfi volt ott.

Akkor meghagyta tanítványainak: „Telepítsétek le őket ötvenes csoportokban.”

Úgy is tettek. Letelepédtek mindnyájan. Jézus pedig kezébe vette az öt kenyeret és a két halat.

Föltekintett az égre, megáldotta azokat. Majd megtörte, s tanítványainak adta, hogy osszák ki a népnek.

Miután mindnyájan ettek és jóllaktak, még tizenkét kosárra való maradékot szedtek össze.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

A tömeg pedig miután megtudta, követte őt: és fogadva őket beszélt nekik az Isten királyságáról, és gyógyította azokat, akiknek gyógyításra volt szükségük.

¹² Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν αὐτῷ· Απόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπιτισιμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.

A nap pedig kezdett lemenni: a tizenkettő pedig odamenve mondta neki: „Bocsásd el a tömeget, hogy elmenve a környező falvakba és tanyákra megpihenjenek, és élelmet találjanak, mert itt elhagyott helyen vagyunk.”

¹³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπαν· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

Mondta pedig nekik: „Adjatok nekik ti enni!” Ők pedig mondták: „Nincs több nekünk, mint öt kenyér és két hal, hacsak nem elmenve mi vásárolunk a sok népnek ennivalót.”

¹⁴ ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

Ugyanis mintegy ötezer férfi volt. Mondta pedig a tanítványainak: „Ültessétek le őket csoportokba (mintegy) ötvenesével!”

¹⁵ καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.

És így cselekedtek, és leültettek mindenkit.

¹⁶ λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ.

Fogva pedig az öt kenyeret és a két halat, feltekintve az égre megáldotta azokat és megtörte és a tanítványoknak adta, hogy adják át a tömegnek.

¹⁷ καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

És ettek, és jóllaktak mind, és a (kenyér)darabok maradékából tizenkét kosárnyit szedtek össze.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹¹QUOD CUM COGNOVISSENT TURBAE, SECUTAE SUNT ILLUM. ET EXCEPIT ILLOS ET LOQUEBATUR ILLIS DE REGNO DEI ET EOS, QUI CURA INDIGEBANT, SANABAT.

¹¹Amikor a nép megtudta, utánament. Szívesen fogadta őket, és beszélt nekik az Isten országáról, akik pedig gyógyulást kerestek, azokat meggyógyította.

¹¹Amikor a tömeg ezt megtudta, utánament. Ő magához engedte őket, beszélt nekik Isten országáról, és azokat, akiknek gyógyulásra volt szükségük, meggyógyította.

¹¹*De a nép megtudta és utána ment. Barátságosan fogadta őket, beszélt nekik Isten országáról és meggyógyította a gyógyulásra szorulókat.*

¹¹*A sokaság pedig ezt megtudván, követé őt: és ő örömmel fogadván őket, szóla nékik az Isten országáról, és a kiknek gyógyulásra volt szükségök, azokat meggyógyítá.*

¹¹*De amikor a sokaság megtudta, utánament. Örömmel fogadta őket. Beszélt nekik Isten országáról, és a gyógyulásra szorulókat meggyógyította.*

¹²DIES AUTEM COEPERAT DECLINARE; ET ACCEDENTES DUODECIM DIXERUNT ILLI: “DIMITTE TURBAM, UT EUNTES IN CASTELLA VILLASQUE, QUAE CIRCA SUNT, DIVERTANT ET INVENIANT ESCAS, QUIA HIC IN LOCO DESERTO SUMUS”.

¹²A nap már hanyatlóban volt. Odament hozzá a tizenkettő: „Hagyd, hadd menjen el a nép – figyelmeztették –, hogy a környékbeli falvakban és tanyákban szállást és élelmet keressenek maguknak, mert itt a pusztában vagyunk.”

¹²A nap azonban már lemenőben volt, ezért a tizenkettő odament hozzá, és azt mondták neki: »Bocsásd el a tömeget, hogy a környékbeli falvakba és tanyákra menjenek, szállást vegyenek és ennivalót keressenek, mert itt pusztaságban vagyunk.«

¹²*A nap már lenyugvóban volt. Odament hozzá a tizenkettő: „Bocsásd el a népet, figyelmeztették, hogy elmehessenek a környékbeli falvakba és tanyákra, megszálljanak és ennivalót keressenek, mert itt elhagyott helyen vagyunk.”*

¹²*A nap pedig hanyatlani kezdett; és a tizenkettő ő hozzá járulván, monda néki: Bocsásd el a sokaságot, hogy elmenvén a körülvaló falvakba és majorokba megszálljanak, és eledelt találjanak, mert itt puszta helyen vagyunk.*

¹² *Amikor a nap már hanyatlóban volt, a Tizenkettő odament hozzá, és ezt mondta neki: – Bocsásd el a sokaságot, hadd menjenek el a környező falvakba és tanyákra, hogy ott megszálljanak, és ételmezt szerezzenek, mert itt lakatlan helyen vagyunk!*

¹³ AIT AUTEM AD ILLOS: “VOS DATE ILLIS MANDUCARE”. AT ILLI DIXERUNT: “NON SUNT NOBIS PLUS QUAM QUINQUE PANES ET DUO PISCES, NISI FORTE NOS EAMUS ET EMAMUS IN OMNEM HANC TURBAM ESCAS”.

¹³ *„Ti adjatok nekik enni” – válaszolta. „Nincs, csak öt kenyérünk és két halunk – mondták. – El kellene mennünk, hogy ennyi népnek ennivalót vegyünk.”*

¹³ *Ő azonban azt mondta nekik: »Ti adjatok nekik enni!« Azok ezt felelték: »Nincs több, mint öt kenyérünk és két halunk, hacsak nem megyünk el mi, és nem veszünk ételmezt ennek az egész népnek.«*

¹³ *Ő azonban így válaszolt: „Ti adjatok nekik enni.” „Csak öt kenyérünk és két halunk van, felelték, el kellene mennünk, hogy ételmezt vegyünk ennyi népnek.”*

¹³ *Ő pedig monda nekik: Adjatok nekik ti enni. Azok pedig mondanak: Nincs nekünk több öt kenyérünknel és két halunknál; hanem ha elmegyünk és mi veszünk élelmet az egész sokaságnak.*

¹³ *Ő azonban így felelt: – Ti adjatok nekik enni! – Nincs nálunk több – válaszolták –, mint öt kenyér és két hal, hacsak el nem megyünk, és nem veszünk ételmezt ennek az egész sokaságnak.*

¹⁴ ERANT ENIM FERE VIRI QUINQUE MILIA. AIT AUTEM AD DISCIPULOS SUOS: “FACITE ILLOS DISCUMBERE PER CONVIVIA AD QUINQUAGENOS”.

¹⁴ *Volt ott vagy ötezer férfi. Erre azt az utasítást adta tanítványainak: „Telepítsétek le őket olyan ötvenes csoportokban.”*

¹⁴ *A férfiak ugyanis mintegy ötezeren voltak. Ekkor azt mondta tanítványainak: »Telepítsétek le őket ötvenes csoportokban!«*

¹⁴ *Mintegy ötezer férfi volt ott. Akkor meghagyta tanítványainak: „Telepítsétek le őket csoportonként ötvenével.”*

¹⁴ *Mert valának ott mintegy ötezeren férfiak. Monda pedig az ő tanítványainak: Ültessétek le őket csoportokba ötvenével.*

¹⁴ *Ugyanis mintegy ötezer férfi volt ott. Erre így szólt tanítványaihoz: – Telepítsétek le őket ötvenes csoportokba!*

¹⁵ ET ITA FECERUNT ET DISCUMBERE FECERUNT OMNES.

¹⁵ *Úgy is tettek, letelepedtek mindnyájan.*

¹⁵ *Úgy is tettek, és letelepítették valamennyit.*

¹⁵ *Úgy is tettek. Letelepedtek mindnyájan.*

¹⁵ *És a képen cselekedének, és leülteték valamennyit.*

¹⁵ *Így tettek. Mindenkit leültettek.*

¹⁶ ACCEPTIS AUTEM QUINQUE PANIBUS ET DUOBUS PISCIBUS, RESPEXIT IN CAELUM ET BENEDIXIT ILLIS ET FREGIT ET DABAT DISCIPULIS SUIS, UT PONERENT ANTE TURBAM.

¹⁶ *Most kezébe vette az öt kenyeret és a két halat. Föltekintett az égre, megáldotta, és tanítványainak adta, hogy osszák ki a népnek.*

¹⁶ *Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, az égre tekintett, megáldotta, megtörte, és tanítványainak adta, hogy adják a tömegnek.*

¹⁶ *Ezután fogta az öt kenyeret és a két halat, föltekintett az égre és megáldotta azokat. Majd megtörte és tanítványainak adta, hogy osszák ki a népnek.*

¹⁶ *Minekutána pedig vette az öt kenyeret és a két halat, a mennybe emelvén szemeit, megáldá azokat, és megszegé; és adá a tanítványoknak, hogy a sokaság elé tegyék.*

¹⁶ *Ő pedig vette az öt kenyeret és a két halat, feltekintett az égre, megáldotta őket, megtörte, és a tanítványoknak adta, hogy osszák szét a tömegnek.*

¹⁷ ET MANDUCAVERUNT ET SATURATI SUNT OMNES; ET SUBLATUM EST, QUOD SUPERFUIT ILLIS, FRAGMENTORUM COPHINI DUODECIM.

¹⁷ *Mindnyájan ettek és jól is laktak, s végül még tizenkét kosárra való maradékot szedtek össze.*

¹⁷ *Mindnyájan ettek és jóllaktak. Azután fölszedték, amit meghagytak: tizenkét kosár kenyérdarabot.*

¹⁷ *Miután mindnyájan ettek és jóllaktak, még tizenkét kosárnyi kenyérmaradékot szedtek össze.*

¹⁷ *Évének azért és megelégedének mindnyájan; és felszedék a mi darabok maradtak tőlük, tizenkét kosárral.*

¹⁷ *Mindnyájan ettek és jóllaktak, s a megmaradt darabokat összeszedték. Tizenkét kosárnyit.*

1.3. BEHATÁROLÁS

Miután Lukács beszámol arról, hogy a tanítványok visszatértek Jézushoz és elmesélik neki, hogy mi történt velük missziós útjuk során (Lk 9,1-6.10a), továbbá miután megemlíti, hogy a Mesterrel együtt visszavonulnak egy magányos helyre (Lk 9,10b), az evangélista elbeszéli a csodálatos kenyér- és halszaporítás epizódját (Lk 9,11-17).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozni kívánja, hogy:

- Jézus gondoskodik az emberekről. Nemcsak tanítja, gyógyítja őket, hanem enni is ad nekik. Ennek jel értéke van, hiszen nem mindig lakatta jól a tömeget. Ez a gesztus kifejezi Isten figyelmességét, gyengédségét az emberek felé. Előképe az Eucharisztíának is, ahol hasonló gesztusokkal cselekszik Jézus.
- (‘megfogta, megtörte, odaadta a Kenyeret’: vö. Lk 22,19). Tehát az önmagát odaajándékozó Isten mutatkozik meg ebben az epizódban.
- A tanítvány bízza magát rá Istenre teljesen. Az ember adja oda „az öt kenyérnyi és a két halnyi” mindenét az Úrnak, aki ezt megáldja és kiteljesíti mások javára is.
- Jézus az égre tekint, vagyis az Atyával egységben tevékenykedik. Az Atya a Fiú „erőforrása”, akinek az erejével és akiért cselekszik a Fiú. Ezzel arra bátorít Lukács, hogy mi is gyakran tekintsünk fel az égre, azaz ne felejtsük el, hogy a mi forrásunk is az Atya, érte, az ő dicsőségére kell mindent tennünk gyermeki bizalommal.
- A tanítvány ossza meg a másikkal azt, amije van. A másiknak enni adni a figyelmes és konkrét szeretet gyakorlására bátorít az irgalmasság cselekedeteinek fényében (vö. Mt 25,35).
- A teremtett világot óvni kell, a használható maradékot nem szabad kidobni, hanem lehetőség szerint fel kell használni a magam, illetve mások javára.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν (*ánáblepszász ejisz ton úránon*): föltekintve, fölnézve az égre (Lk 9,16)

Ez a szókapcsolat csak négyszer fordul elő az Újszövetségben, s mindegyik esetben Jézusra vonatkozóan. Ő az, aki föltekintve az égre megáldja a kenyereket és a halakat, mielőtt a tanítványok kiosztanák a tömegnek (Mt 14,19; Mk 6,41; Lk 9,16). Illetve, amikor meggyógyít egy süketnéma embert (Mk 7,34). Ez a kifejezés arra utal jelképesen, hogy Jézus az Atyával egységben, az Atya erejével és hatalmával cselekszik: megsaporítja az ételt, meggyógyítja a betegeket. A Fiú forrása az Atya, akihez Jézus szavaival és tetteivel el akar vezetni mindenkit.

κλασμάτων (*klázmátón*): maradék (Lk 9,17)

Ez a szó csak az evangéliumokban található meg az újszövetségi Szentírásban. A csodálatos kenyér- és halszaporítás kapcsán arra utal, hogy az ételmaradékot gondosan összegyűjtik: hét, illetve tizenkét kosárral, ami jelképesen a teljességet jelenti: nem dobnak ki semmit (Mt 14,20; Mt 15,37; Mk 6,43; Mk 8,8.19-20; Lk 9,17; Jn 6,12-13). Maga Jézus szólítja fel

a tanítványait arra, hogy minden maradékot szedjenek össze, hogy semmi ne vesszék kárba (Jn 6,12).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 14,13-21 A hír hallatára Jézus elhajózott onnan egy elhagyatott helyre, hogy egyedül legyen. De a nép tudomást szerzett róla, és gyalogszerrel utánament a városokból. Amikor kiszállt, már nagy tömeget talált ott. Megesett rajtuk a szíve, s meggyógyította betegeiket. Amikor beesteledett, odamentek hozzá tanítványai, és figyelmeztették: „Elhagyatott itt ez a hely, s már az idő is későre jár. Bocsásd el a népet, hadd széledjenek szét a falvakba, hogy élelmet vegyenek maguknak!” Jézus azonban így válaszolt: „Nem kell elmenniük, ti adjatok nekik enni!” „Csak öt kenyereünk van és két halunk” – felelték. „Hozzátok ide!” – mondta, s meghagyta, hogy a nép telepedjék le a fűre, majd fogta az öt kenyeret meg a két halat, föltekintett az égre, és megáldotta őket. Ezután megtörte a kenyereket, odaadta tanítványainak, a tanítványai pedig a népnek. Mindnyájan ettek s jól is laktak. A maradékból tizenkét kosarat teleszedtek. Az asszonyokat és a gyerekeket nem számítva mintegy ötezer férfi evett.

Mt 26,26 Vacsora közben Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta tanítványainak, ezekkel a szavakkal: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem!”

Mk 6,30-44 Az apostolok visszatértek Jézushoz, és beszámoltak róla, mi mindent tettek és tanítottak. Ő pedig így szólt hozzájuk: „Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre, és pihenjeteK egy kicsit!” Mert annyian felkeresték őket, hogy még evésre sem maradt idejük. Bárkába szálltak tehát, és elvonultak egy elhagyatott helyre, hogy magukban legyenek. De sokan látták, amikor elindultak, és kitalálták szándékukat. Erre a városokból mindenünnen gyalog odasiettek, és megelőzték őket. Amikor kiszállt és látta a nagy tömeget, megesett rajtuk a szíve. Olyanok voltak, mint a juhok pásztor nélkül. Sok mindenre kezdte őket tanítani. Már későre járt az idő, tanítványai azért odamentek és szóltak neki: „A vidék elhagyatott, s már késő van. Bocsásd el őket, hogy elmehessenek a környék tanyáira és falvaiba enni.” Ő azonban így válaszolt: „Ti adjatok nekik enni!” Azok ezt felelték: „Talán elmenjünk és vegyünk kétszáz dénárért kenyeret, hogy enni adjunk nekik?” Erre megkérdezte: „Hány kenyereK van? MenjeteK, nézzéteK meg!” Megtudták és jelentették: „Öt, és két halunk.” Erre meghagyta nekik, hogy csoportokban telepítsenek le mindenkit a zöld gyepre. Le is telepedtek, százas és ötvenes csoportokban. Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, föltekintett az égre, és hálát adott. Megtörte a kenyeret, s odaadta a tanítványoknak, hogy osszák szét. A két halat is szétszította. Mindenki evett és jól is lakott. A maradék kenyérből és halból tizenkét kosarat szedtek tele. A kenyérből csak férfiak ötezren ettek.

Jn 6,1-15 Jézus ezután átkelt a Galileai-tavon, Tibériás taván. Nagy tömeg követte, mert látták a betegeken végbevitt csodajeleket. Jézus fölment egy hegyre, s ott leült a tanítványaival. Közel volt a húsvét, a zsidók ünnepe. Amikor Jézus körülnézett, és látta, hogy nagy sereg ember tódul hozzá, megkérdezte Fülöptől: „Honnan veszünk kenyeret, hogy legyen mit enniük?” Ezt azért kérdezte, mert próbára akarta tenni, maga ugyanis tudta, mit fog végbevinni. „Kétszáz dénár árú kenyér sem elég, hogy csak egy kevés jusson

is mindenkinek” – felelte Fülöp. Az egyik tanítvány, András, Simon Péter testvére megszólalt: „Van itt egy fiú, akinek van öt árpakenyere és két hala, de mi az ennyinek?” Jézus meghagyta: „Telepítsétek le az embereket!” Azon a részen sok fű volt. Letelepédtek hát, s csak a férfiak voltak szám szerint ötezren. Jézus ekkor kezébe vette a kenyeret, hálát adott és kiosztotta a letelepédett embereknek, s ugyanígy a halból is adott, amennyit csak akartak. Amikor jóllaktak, szólt tanítványainak: „Szedjétek össze a maradékot, nehogy kárba vesszen.” Összeszedték, s tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyér maradékából, amit meghagytak azok, akik ettek. Amikor az emberek látták a csodajelet, amelyet Jézus végbevitt, így beszéltek: „Bizonyára ez az a próféta, akinek el kell jönnie a világba.” Jézus észrevette, hogy körül akarják venni, erőszakkal meg akarják tenni királynak, azért visszament a hegyre, egyedül.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Zsolt 78,29 Ettek és jóllaktak; így teljesítette kívánságukat.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: Lukács ezeknél a szavaknál Fülöp és András válaszait hozza egy mondatban, úgy mint ahogy János is írja. Fülöp ugyanis azt mondta: „Kétszáz dénár árú kenyér sem elég, hogy csak egy kevés jusson is mindenkinek.” És András így vélekedett: „Van itt egy fiú, akinek van öt árpakenyere és két hala, de mi az ennyinek!” (Jn 6,7.9) [...] A szavak ugyan mások, de a tárgya és értelme ugyanaz; megjelenik benne a miérettünk való üdvös tanítás, hogy nem a szavak, hanem a kijelentés szándéka számít. És minden mesélő, akinek fontos az igazság, gondosan ügyel arra, hogy pontosan ugyanazt a kinyilvánítási szándékot domborítsa ki, független attól, hogy embertől, angyaltól vagy magától Istentől szólaltatik.

Szent Ambrus: Annak misztikus jelentése van, amikor a Mennyből származó tápláló kegyelem azután adatik meg, miután a vér folyásos asszonyt, aki képletesen az egyház, meggyógyította (Lk 8,42-48), és miután kiküldte az apostolokat, hogy hirdessék az Evangéliumot (Lk 9,1-6). De lásd meg azt is, hogy ki az, aki részesedett ebben a kegyelemben: Nem a naplopók, nem az emberek a városban és nem azok, akik a zsinagógában vagy a világban magas ranggal vannak felruházva, hanem azok, akik Krisztust a pusztában keresték.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

1322. A szent Eucharisztia befejezi a keresztyén beavatást. Akik a keresztség által fölemeltettek a királyi papság méltóságára és a bérmálás által mélyebben hasonulóvá

váltak Krisztushoz, az Eucharisztia által az egész közösséggel együtt részesednek az Úr áldozatában.

1323. „Üdvözítőnk az utolsó vacsora alkalmával, azon az éjszakán, melyen elárultatott, megalapította testének és vérének eucharisztikus áldozatát, hogy így a kereszt áldozatát a századokon át eljöveteleig megörökítse, és így szeretett jegyesére, az Egyházra bízva halálának és föltámadásának emlékezetét: az irgalom szentségét, az egység jelét, a szeretet kötelékét mint húsvéti lakomát, melyen Krisztust vesszük magunkhoz, lelkünket kegyelem tölti el, s a jövődő dicsőség záloga nekünk adatik.” (SC 47.)

1324. Az Eucharisztia „az egész keresztény élet forrása és csúcsa”. (LG 11.) „Az összes szentség, mint minden más egyházi szolgálat és az apostoli tevékenység is, a szent Eucharisziához tartozik és reá irányul. Az Eucharisziában ugyanis benne van az Egyház minden lelki java, tudniillik maga Krisztus, a mi Húsvétünk.” (II. Vatikáni Zsinat: Presbyterorum ordinis határozat, 5.)

1325. „Az isteni élet közösségét és Isten népének egységét, melyekben az Egyház létezik, az Eucharisztia jól jelzi és csodálatosan megvalósítja. Benne éri el csúcspontját a tevékenység, mellyel Isten Krisztusban megszenteli a világot, és a kultuszt, melyet az emberek Krisztusnak és általa az Atyának a Szentlélekben nyújtanak.” (Istentiszteleti Kongregáció: Eucharisticum mysterium 6.)

1326. Végül az Eucharisztia ünneplése által már most részt veszünk az égi liturgiában és elővételezzük az örök életet, amelyben „Isten lesz minden mindenben” (1Kor 15,28).

1327. Röviden tehát az Eucharisztia hitünk összefoglalása és összegezése:

„Tanításunk egyöntetű az Eucharisziáról, és az Eucharisztia megerősíti a tanításunkat.” (Szent Ireneusz: Adversus haereses 4, 18, 5: SC 100, 610 /PG 7, 1028/)

1328. E szentség kimeríthetetlen gazdagsága fejeződik ki különböző elnevezéseiben, melyek közül mindegyik más szempontra utal. Nevei:

Eucharisztia, mert hálaadás Istennek. Az eucharisztein (Lk 22,19; 1Kor 11,24) és az eulogein (Mt 26,26; Mk 14,22) szavak azokra a zsidó áldásokra emlékeztetnek, amelyek - különösen étkezések alatt - magasztalták Isten műveit: a teremtést, a megváltást és a megszentelést.

1329. Úrvacsora (vö. 1Kor 11,20), mert arról a vacsoráról van szó, amelyet az Úr szenvedése előestéjén tanítványaival költött el, és a Bárány mennyei Jeruzsálem-béli menyegzős lakomájának elővételezéséről. (Vö. Jel 19,9)

Kenyértörés, mert a zsidó étkezésnek ezt a sajátos szertartását használta föl Jézus, amikor családfőként megáldotta és szétosztotta (vö. Mt 14,19; 15,36; Mk 8,6.19.) a kenyeret, különösen az utolsó vacsorán (vö. Mt 26,26; 1Kor 11,24). E cselekedetről ismerik fel őt föltámadása után a tanítványok. (Vö. Lk 24,13-35) Az első keresztények eucharisztikus összejöveteleiket „kenyértörésnek” (vö. ApCsel 2,42.46; 20,2.11.) nevezték. Ezzel azt akarták mondani, hogy mindazok, akik az egy, megtört kenyérből, Krisztusból esznek, közösségre lépnek vele és őbenne egyetlen testet alkotnak. (Vö. 1Kor 10,16-17)

Eucharisztikus összejövetel (szünaxisz), mert az Eucharisziát a hívők összejövetelében, az Egyház látható megjelenésében ünneplik. (Vö. 1Kor 11,17-34)

1330. Az Úr szenvedésének és föltámadásának emlékezete.

Szent áldozat, mert megjeleníti az üdvözítő Krisztus egyetlen áldozatát, s mert magába zárja az Egyház följánlását; szentmiseáldozat, „a dicséret áldozata” (Zsid 13,15 vö. Zsolt 116,13.17), lelki áldozat (vö. 1Pt 2,5), tiszta és szent áldozat (vö. Mal 1,11), mert az Ószövetség összes áldozatát beteljesíti és fölülmúlja.

Szent és isteni liturgia, mert az Egyház egész liturgiája e szentség ünneplésében találja meg középpontját és legtömörebb kifejezését; ugyanebben az értelemben nevezik a szent misztériumok ünneplésének is. Beszélünk a legszentebb Szentségről (Sanctissimum Sacramentum) is, mert az Eucharisztia a szentségek szentsége. Ez a név a tabernákulumban őrzött szentségi színekre is használatos.

1331. Communio, mert e szentség révén egyesülünk Krisztussal, aki testében és vérében részesít azért, hogy egy testet alkossunk vele (vö. 1Kor 10,16-17); nevezik az Eucharisziát görögül ta hagia (vö. Constitutiones Apostolicae 8, 13, 12: SC 336, 208 /Funk, Didascalia et Constitutiones Apostolorum, 1, 516/; Didakhé 9,5: SC 248, 178 /Funk, Patres Apostolici 1, 22/; uaz 10, 6: SC 248, 180 /Funk, Patres Apostolici 1, 24/), latinul sancta, ’szent dolgoknak’ is - ez az Apostoli hitvallásban szereplő ’szentek közössége’ elsődleges jelentése -; egyéb nevei: angyalok kenyere, mennyei kenyér, halhatatlanság gyógyszer (Antiochiai Szent Ignác: Efezusiaknak írt levél 20, 2: SC 10 bis 76 /Funk 1, 230/), viaticum, ’útravaló’.

1332. Szentmise, mert a liturgia, amelyben az üdvösség misztériuma beteljesedik, a hívek küldetésével (missio) végződik, hogy Isten akaratát mindennapi életükben betöltsék.

1333. A szentmise közepén a kenyér és a bor Krisztus szavai és a Szentlélek segítségül hívása által Krisztus testévé és vérévé válik. Parancsának megfelelően az Egyház az ő dicsőséges eljöveteleig folytatja azt, amit az Úr szenvedése előestéjén tett: „Kezébe vette a kenyeret (...)” „Kezébe vette a borral telt kelyhet (...)” A kenyér és a bor titokzatos módon Krisztus testévé és vérévé válnak, ugyanakkor a teremtés jóságának jelei maradnak. A följánlásban hálát adunk a Teremtőnek a kenyérért és a borért (vö. Zsolt 104.), „az emberi munka” gyümölcseért, ami előbb a „föld gyümölcse” és a „szőlőtő termése”, azaz a Teremtő adományai. Az Egyház Melkizedeknek, a királynak és papnak a gesztusában, amikor följánlotta „a kenyeret és bort” (Ter 14,18), saját följánlásának előképét látja. (Vö. a szentmise római kánonja. Missale Romanum, 1970, 453.)

1334. Az Ószövetségben a kenyeret és a bort a zsengeáldozatok között ajánlották föl a Teremtő iránti hála jeleként. Az Egyiptomból való kivonulás összefüggésében még egy új jelentéssel gyarapodtak. A kovásztalan kenyerek, melyeket Izrael népe minden évben a pászkaünnepen evett, az Egyiptomból való szabadító kivonulás sietségére emlékeztetnek; a pusztai manna állandóan Izrael emlékezetébe idézi, hogy Isten szavának kenyereből él. (Vö. MTörv 8,3) Végül a mindennapi kenyér az Ígélet földjének gyümölcse, záloga annak, hogy Isten hűséges ígéreteihez. Az „áldás kelyhe” (1Kor 10,16) a zsidók húsvéti vacsorájának a végén a bor ünnepi öröméhez eszkatologikus jelentést kapcsol: Jeruzsálem messiási helyreállításának várását. Jézus úgy alapította meg Eucharisziáját, hogy a kenyér és a kehely áldásának új és végleges értelmet adott.

1335. A kenyérszaporítás csodái, amikor az Úr áldást mondott, megtörte a kenyereket és tanítványai által szétosztotta a sokaság táplálékául, előképei az ő egy eucharisztikus kenyere túlaradó bőségének (vö. Mt 14,13-21): a Kánában borra változtatott víz jele (vö. Jn 2,11) már Jézus megdicsőülésének óráját hirdeti. Magát a beteljesedést nyilvánítja ki a menyegzői lakoma az Atya országában, ahol a hívők a Krisztus véérévé vált új bort fogják inni. (Vö. Mk 14,25)

1336. Az Eucharisztia első bejelentése megosztotta a tanítványokat, miként a szenvedés bejelentése megbotránkoztatta őket: „Kemény beszéd ez! Ki hallgathatja?” (Jn 6,60). Az Eucharisztia és a kereszt a botrány sziklája. Egy és ugyanarról a misztériumról van szó, és mindig megosztásra adnak alkalmat: „Ti is el akartok menni?” (Jn 6,67): az Úr e kérdése végig hangzik a századokon, mint szeretetének meghívása annak fölfedezésére, hogy egyedül ő az, akinél „az örök élet igéi” vannak (Jn 6,68); és a hitben elfogadni Eucharisziájának ajándékát azt jelenti, hogy őt magát fogadjuk be.

1337. Az Úr, mivel szerette övéit, mindvégig szerette őket. Tudván, hogy eljött az óra, amikor ebből a világból átmegy az ő Atyjához, a vacsora közben megmosta lábukat, és átadta nekik a szeretet parancsát. (Vö. Jn 13,1-17) Hogy rájuk hagyja e szeretet zálogát, s hogy övéitől soha ne távozzon el és húsvétja részeseivé tegye őket, halála és föltámadása emlékezetéül megalapította az Eucharisziát, és megparancsolta apostolainak, „akiket akkor az Újszövetség papjaivá szentelt,” (Trienti Zsinat, 22. sessio: Doctrina de ss. Missae Sacrificio, 1.: DS 1740.) hogy visszajöveteléig ünnepeljék.

1338. A három szinoptikus evangélium és Szent Pál hagyta ránk az Eucharisztia alapításának elbeszélését; Szent János a maga részéről idézi Jézus szavait a kafarnaumi zsinagógában, amelyek előkészítették az Eucharisztia alapítását: Krisztus az élet égből alászállott kenyérének nevezi önmagát. (Vö. Jn 6.)

1339. Jézus a húsvéti időt választotta arra, hogy megtegye, amit Kafarnaumban előre mondott: testét és véréát adja tanítványainak:

„Elérkezett a kovásztalan kenyér napja, amikor meg kellett ölni a húsvéti bárányt. Jézus elküldte Pétert és Jánost ezzel a megbízatással: »Menjetek, készítsétek el a húsvéti bárányt, hogy elkölthessük«. (...) Elmentek és el is készítették a húsvéti bárányt. Amint elérkezett az óra, asztalhoz ült a tizenkét apostollal együtt. Így szólt hozzájuk: »Vágyva vágytam rá, hogy ezt a húsvéti bárányt elköltssem veletek, mielőtt szenvedek. Mondom nektek, többé nem eszem húsvéti bárányt, míg be nem teljesedik Isten országában.« (...) Most a kenyeret vette kezébe, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: »Ez az én testem, amely értetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.« Ugyanígy a vacsora végén fogta a kelyhet is, és azt mondta: »Ez a kehely az új szövetség az én véremben, mely értetek kiontatik.«" (Lk 22,7-20 vö. Mt 26,17-29; Mk 14,12-25; 1Kor 11,23-26)

1340. Amikor Jézus az utolsó vacsorát apostolaival a húsvéti lakoma keretében ünnepelte, a zsidó húsvétnek megadta végső értelmét. Valójában ugyanis Jézus átmenetele a halálon és a föltámadáson át az ő Atyjához, tudniillik az új húsvét, elővételezve lett az utolsó vacsorán, és ezt ünnepeljük az Eucharisziában, mely beteljesíti a zsidó húsvétot és elővételezi az Egyház végső húsvétját az Ország dicsőségében.

1341. Jézus parancsa, hogy gesztusait és szavait ismételjék, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), nemcsak annyit követel, hogy emlékezzünk Jézusra és arra, amit ő tett. A parancs arra irányul, hogy az apostolok és utódaik Krisztus - az ő élete, halála, föltámadása és az Atyánál értünk való közbenjárása - emlékezetét liturgikusan ünnepeljék.

1342. Az Egyház kezdettől fogva hű maradt az Úr parancsához. A jeruzsálemi egyházzól ez olvasható:

„Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. (...) Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és tiszta szívvel vették magukhoz az ételt.” (ApCsel 2,42.46)

1343. A keresztények elsősorban „a szombatok első napján”, azaz vasárnap, Jézus föltámadásának napján gyűltek össze, hogy „megtörjék a kenyeret” (ApCsel 20,7). Az Eucharisztia ünneplése egészen napjainkig ugyanúgy folytatódik annyira, hogy ma az Egyházban mindenütt azonos alapszerkezettel ünnepeljük. Az Eucharisztia az Egyház életének állandó középpontja.

1344. Isten zarándok népe Jézus húsvéti misztériumát hirdetve, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), szentmiséről szentmisére „a kereszt szűk ösvényén” (II. Vatikáni Zsinat: Ad gentes határozat, 1.) halad előre a mennyei lakoma felé, amelyen az összes választottak az Ország asztalához fognak ülni.

A szentségi áldozat: hálaadás, emlékezet, jelenlét

1356. A keresztények az Eucharisziát kezdettől fogva ünneplik, és pedig olyan formában, amely lényegét tekintve nem változott sem a korok, sem a liturgiák különbözősége miatt. Azért teszik ezt, mert kötelezőnek érzik a parancsot, amit az Úr szenvedésének előestéjén adott: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” (1Kor 11,24-25).

1357. Az Úr e parancsát teljesítjük, amikor az ő áldozatának emlékezetét ünnepeljük. Ezt cselekedvén azt ajánljuk föl az Atyának, amit ő maga ajándékozott nekünk: teremtésének ajándékait, a kenyeret és a bort, melyek Krisztus szavaira és a Szentlélek erejéből Krisztus testévé és vérévé válnak: így Krisztus valóságosan és titokzatos módon jelenvalóvá válik.

1358. Ezért az Eucharisziát úgy kell szemlélnünk, mint hálaadást és dicséretet az Atyának; mint Krisztus és az ő teste áldozati emlékezetét; mint Krisztus jelenlétét szavai és Lelke erejének hatására.

1359. Az Eucharisztia, Krisztus által a kereszten beteljesített üdvösségünk szentsége, a dicséret áldozata is hálaadásul a teremtés művéért. Az eucharisztikus áldozatban Krisztus halála és föltámadása által az egész Istentől szeretett teremtést fölajánljuk az Atyának. Krisztus által az Egyház a dicséret áldozatát ajánlhatja föl hálaadásul mindazért a jóért, szépért és igazért, amit Isten a teremtésben és az emberi nemből alkotott.

1360. Az Eucharisztia a hálaadás áldozata az Atyának, áldás, mellyel az Egyház háláját fejezi ki Istennek minden jótéteményéért: mindazért, amit ő a teremtésben, a

megváltásban és a megszentelésben tett. Az Eucharisztia tehát elsősorban „hálaadást” jelent.

1361. Az Eucharisztia a dicséret áldozata is, amellyel az Egyház az egész teremtés nevében énekli Isten dicsőségét. E dicsérő áldozat csak Krisztus által lehetséges: ő személyéhez, dicséretéhez és közbenjárásához kapcsolja a híveket, és így a dicséret áldozatát őáltala és ővele ajánljuk föl az Atyának, és őbenne nyer elfogadást.

1362. Az Eucharisztia Krisztus húsvétjának emlékezete, egyetlen áldozatának aktualizálása és szentségi följajnlása az ő teste, az Egyház liturgiájában. Minden kánonban az alapítás szavai után megtaláljuk az anamnézisnek vagy megemlékezésnek nevezett imádságot.

1363. A Szentírás értelmében a megemlékezés nem csupán visszaemlékezés elmúlt eseményekre, hanem azoknak a csodatetteknek a hirdetése, melyeket Isten az emberek javára művelt. (Vö. Kiv 13,3) Ezen események liturgikus ünneplésében bizonyos módon maguk az események jelenvalóvá és aktuálissá válnak. Így érti Izrael népe az Egyiptomból történt szabadulását: valahányszor ünneplik a húsvétot, a kivonulás eseményei megjelennek a hívők emlékezetében, hogy életüket ezen eseményeknek megfelelően alakítsák.

1364. Az Újszövetségben a megemlékezés új értelmet kap. Amikor az Egyház az Eucharisziát ünnepli, Krisztus húsvétjára emlékezik, ami jelenvalóvá válik: az áldozat, amelyet egyszer s mindenkorra ajánlott föl a kereszten, mindig aktuális marad (vö. Zsid 7,25-27): „Valahányszor az oltáron megünnepeljük a keresztáldozatot, melyben »Krisztus, a mi húsvéti bárányunk föláldoztatott« (1Kor 5,7), megvalósul megváltásunk műve”. (LG 3.)

1365. Mivel az Eucharisztia Krisztus húsvétjának emlékezete, áldozat is. Az Eucharisztia áldozati jellege magukból az alapító szavakból is kitűnik: „Ez az én testem, mely értetek adatik”, és „ez a kehely az új Szövetség az én véremben, mely értetek kiontatik” (Lk 22,19-20). Az Eucharisziában Krisztus ugyanazt a testet adja, melyet értünk a kereszten odaadott, és ugyanazt a vért, melyet kiontott „sokakért (...) a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

1366. Az Eucharisztia tehát áldozat, mert megjeleníti (jelenvalóvá teszi) a kereszt áldozatát, mert annak emlékezete, s mert annak gyümölcsét alkalmazza:

Krisztus „a mi Urunk és Istenünk, (...) a kereszt oltárán egyszer áldozta föl magát a halál által az Atyának, (...) hogy az embereknek örök megváltást szerezzen: mivel azonban halála után az ő papsága nem szűnik meg (Zsid 7,24.27), az utolsó vacsorán, »azon az éjszakán, amelyen elárultatott« (1Kor 11,23), (...) szeretett jegyesének, az Egyháznak (miként az emberi természet igényli) (...) látható áldozatot hagyott, hogy az a kereszten egyszer bemutatandó véres áldozatot megjelenítse, s emlékezete az idők végezetéig megmaradjon, és üdvözítő ereje azoknak a bűnöknek megbocsátására, melyeket naponta elkövetnek, alkalmaztassék.” (Trienti Zsinat, 22. sessio: Doctrina de ss. Missae Sacrificio, 1: DS 1740.)

1367. Krisztus áldozata és az Eucharisztia áldozata egy áldozat: „egy és ugyanaz az áldozati adomány; a papok szolgálatával följánló személy ugyanaz, mint aki akkor a kereszten föláldozta önmagát, csak az áldozatbemutatás módja különbözik”.

(Trienti Zsinat, 22. sessio: Doctrina de ss. Missae Sacrificio, 2: DS 1743) „S mivel ebben az isteni áldozatban, mely a szentmisében történik, ugyanaz a Krisztus van jelen és áldoztatik föl vérontás nélkül, aki a kereszt oltárán »egyszer véresen áldozta föl önmagát« (...), ez az áldozat valóban engesztelő.”

1368. Az Eucharisztia az Egyház áldozata is. Az Egyház, mely Krisztus teste, részt vesz Fejének áldozatában. Ővele teljes egészében áldozat lesz. Kapcsolódik az ő minden emberért történő közbenjárásához az Atyánál. Az Eucharishtiában Krisztus áldozata az ő teste tagjainak áldozata is lesz. A hívők élete, dicsérete, fájdalma, imádsága és munkája egyesül Krisztus életével, dicséretével, fájdalmával, imádságával és munkájával és az ő teljes odaadásával; és ezáltal új értéket nyer. Krisztus oltáron jelenlévő áldozata minden keresztény nemzedéknek megadja a lehetőséget, hogy egyesüljön az ő áldozatával.

A katakombákban gyakran szélesre tárt karokkal, orante testtartásban imádkozó nő alakjában ábrázolják az Egyházat, mely - mint a kereszten karjait kitáró Krisztus - őáltala, ővele és őbenne ajánlja föl önmagát és jár közben minden emberért.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA PASTORES GREGIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

73. Az evangélium hirdetésének emberi szemmel annyira bonyolult helyzetét nézve, önkéntelenül is eszünkbe jut a kenyérszaporítás evangéliumi elbeszélése. A tanítványok föltárták Jézusnak-tanácsalanságukat a sokaság láttán, amely a pusztába is követte, hogy hallgassa őt, és azt javasolták: „Bocsásd el a sokaságot (...)” Valószínűleg féltek, és valójában nem láttak lehetőséget arra, hogy jóllakassanak ekkora tömeget.

Hasonló magatartás ébredhet a mi lelkünkben is a problémák rendkívüli sokaságát látva, amelyek szorongatják Egyházainkat és minket, püspököket is. Ebben az esetben a szeretetnek ahhoz az új fantáziájához kell folyamodnunk, ami nemcsak és nem annyira a kéznél levő eszközök fölhasználásában, hanem inkább abban bontakozik ki, hogy a szűkséget szenvedő mellé áll és megéretteti a szegényekkel, hogy minden keresztény közösség igazi otthonuk.

Jézusnak azonban megvan a maga módja a problémák megoldására. Szinte provokálva mondja apostolainak: „Ti adjatok nekik enni” (Lk 9,13). Jól ismerjük a történet végét: „Ettek mindnyájan és jóllaktak, és tizenkét kosarat töltöttek meg a maradékkal” (9,17). A bőséges maradék ma is jelen van az Egyház életében!

A harmadik évezred püspökeinek ugyanazt kell tenniük, amit oly sok szent püspök tett a történelem folyamán napjainkig. Mint például Szent Basziliusz, aki Caesarea kapujánál hatalmas menhelyet építtetett a rászorulóknak, a szeretet citadelláját, amit őróla Basziliádnak neveztek el. Ebből világosan látszik, hogy „a tettek szeretete páratlan erőt ad a szavak szeretetének”. Nekünk is ezen az úton kell járnunk: a Jó Pásztor bízza nyáját minden püspökre, hogy szavával táplálja és példájával formálja.

De hát mi, püspökök, honnan vegyük a szükséges kenyeret, hogy választ adhassunk az egyházaknak és Egyháznak belülről és kívülről föltett sok kérdésre? Kedvünk volna panaszkodva kérdezni, amint az apostolok kérdezték Jézust: „Honnan volna annyi kenyerünk itt a pusztában, hogy jóllakassunk ekkora sokaságot?” (Mt 15,33.) Hol vannak a „helyek”, ahonnan erőt meríthetünk? Legalább néhány, alapvető válaszra rá tudunk mutatni.

Az első, transzcendens erőforrásunk Isten szeretete, ami kiáradt a szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által (vö. Róm 5,5). A szeretet, amivel Isten szeret minket, mindig megsegíthet, hogy megtaláljuk a megfelelő utakat a mai férfiak és nők szívéhez. Az Úr a Szentlélek erejével minden pillanatban megadja nekünk a képességet, hogy megtaláljuk a szeretet legjobb és legszebb formáit. Arra kaptunk meghívást, hogy az evangélium szolgálói legyünk, hogy a világ remélni tudjon. Mi pedig tudjuk, hogy ez a remény nem belőlünk származik, hanem a Szentlélektől, aki „az ember szívében állandóan őrzi a reményt, valamennyi emberi teremtmény reményét, de főként azokét, »akik bensejükben hordozzák a Lélek csíráit« és »testük megváltására várnak«”.

Másik erőforrásunk az Egyház, melynek tagja lettünk a keresztség által sok-sok testvérünkkel együtt, akikkel közösen valljuk az egyetlen mennyei Atyát, és átitat bennünket a szentség ugyanazon Lelke. Ha meg akarunk felelni a világ várakozásainak, akkor a jelen idő feladata az, hogy az Egyházat „a közösség otthonává és iskolájává formáljuk át”.

A püspöki testülettel való közösségünk, amelynek a püspökszentelés által lettünk tagjai, mérhetetlenül gazdag, mert nagyon erős támasz ahhoz, hogy figyelmesen olvassunk az idők jeleiből és világosan fölismerhessük, mit mond a Lélek az egyházaknak. A püspöki kollégium szívében ott van Péter utódának a támasza és szolidaritása, akinek legfőbb és egyetemes hatalma nem megsemmisíti, hanem állítja, megerősíti és igényli a püspökök, az apostolok utódainak hatalmát. Ezért fontos megbecsülni a közösség eszközeit a II. Vatikáni Zsinat nagy iránymutatásai szerint. Kétségtelen ugyanis, hogy vannak olyan körülmények, és nem is ritkán, amikor egy részegyház egyedül képtelen és esetleg a szomszédos egyházak sem képesek megfelelő megoldásokat találni a legsúlyosabb problémákra, vagy a megoldás gyakorlatilag lehetetlenné van téve. Főleg az ilyen helyzetekben lehet jó erőforrás és gyakorlati segítség a püspöki közösség.

Egy utolsó és közvetlen erőforrás a püspök számára, hogy kenyeret találjon testvérei éhségének csillapítására, a saját részegyháza, ha a közösségi lelkeség a nevelési elv benne „mindenütt, ahol formálódik az ember és a keresztény, ahol az oltár szolgálait, a szerzeteseket, a lekipásztori munkatársakat nevelik, ahol a családok és a közösségek épülnek”. És itt találkozunk a Püspöki Szinódus X. Általános Rendes Gyűlése az őt megelőző többi, Általános Gyűléssel. A püspök ugyanis soha – sem az egyetemes Egyházban, sem a saját részegyházában – nincs egyedül.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Lk 9,11b-17) a csodálatos kenyér- és halszaporítás történetét beszéli el, kapcsolódva ezzel az Úrnapijának, azaz az Oltáriszentségnek ünnepéhez. Az ószövetségi *olvasmány* (Ter 14,18-20) megemlíti Melkizedeket, aki kenyeret s bort hozott Ábrahámnak. Mindez finom előképe az Euchariszticiának. A *válaszos zsoltár* (Zsolt 109,1-4) pedig Jézusra vonatkozóan éneklí: „Pap vagy te mindörökké, Melkizedek rendje szerint.”

A *szentlecke* (1Kor 11,23-26) az utolsó vacsora szavait idézi Pál tolmácsolásában, mely szintén az Oltáriszentséggel áll kapcsolatban. A kenyérszaporítás evangéliumi és az utolsó vacsora páli szövegében kiemelkedik a táplálás, a gondoskodás motívuma, amely a *kezdőénekben* is megjelenik (Zsolt 80,17): „A gabona javával táplálta őket az Úr, és jóllakatta mézzel a sziklából.” Ez utóbbi a pusztai vándorlást idézi, mialatt Izraelt Isten, mint gyermeket táplálta és gondoskodott róla. Megvédte őket a csapásoktól, ellátta tápláló élelemmel. Majd a szent földre érve „nagykorúvá” kellett, hogy érjen a nép, magáról kellett gondoskodnia, de Jézusban az Úr ismét világossá teszi, hogy soha nem hagyja őket magukra, ahogy az *alleluja vers* hirdeti (Jn 6,51): „Én vagyok az égből szállott élő kenyér. Aki eszik ebből a kenyérből, örökké élni fog.” Ennek a mondatnak nagyon mély és fontos jelentése van. A kenyér az alapvető emberi táplálékot, ételt jelenti, mely nélkül az ember elpusztul. Az, hogy ételre szorulunk, ahhoz is kapcsolódik, hogy gondoskodásra szorulunk. Éltető erőre, létünket fenntartó tápanyagra van szükségünk, mely nélkül élni sem tudunk. Isten pedig, már az Ószövetségben is, majd Jézusban pedig örökre, végérvényesen kinyilatkoztatva e törődését, maga válik táplálékunkká. Jézus, az égből szállott élő kenyér, aki a lelki kenyérünk, aki nélkül nincs élet, aki a legegységesebb emberi szükségleteinket kívánja és tudja betölteni. Az éltető isteni Ige és a mennyei Kenyér vétele által maradunk közösségben az Istennel, ahogyan azt az *áldozási ének* is ünnepli (Jn 6,57): „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem marad, én meg benne - mondja az Úr”.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Mindenek szemei (576/A)

<https://sites.google.com/site/nepenektar3/%C3%89E576A.mp3?attredirects=0>

Aki eszi az én testemet (576/B)

<https://sites.google.com/site/nepenektar3/%C3%89E576B.mp3?attredirects=0>

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Tied vagyunk

<https://www.youtube.com/watch?v=NoOaGqNVFPk>

Testvérek: Tápláló Szent Kenyér

<https://www.youtube.com/watch?v=Ph-CRucFLZI>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Babits Mihály: Eucharistia

Az Úr nem ment el, itt maradt.
Őbelőle táplálkozunk.
Óh különös, szent, nagy titok!
Az Istent esszük, mint az ős

törzsek borzongó lagzikon
ették-itták királyaik
húsát-vérét, hogy óriás
halott királyok ereje

szállna mellükbe - de a mi
királyunk, Krisztus, nem halott!
A mi királyunk eleven!
A gyenge bárány nem totem.

A Megváltó nem törzsvezér.
Ereje több, ereje más:
ő óriásabb óriás!
ki két karjával általér

minden családot s törzseket.
Egyik karja az igazság,
másik karja a Szeretet...
Mit ér nekünk a Test, a Vér,

ha szellemében szellemünk
nem részes és úgy vesszük Őt
magunkhoz, mint ama vadak
a tetemet vagy totemet?

Áradj belénk hát, óh örök
igazság és szent szeretet!
Oldozd meg a bilincseket
amikkel törzs és vér leköt,

hogy szellem és ne hús tegyen
magyarrá, s nőjünk ég felé,
testvér-népek közt, mint a fák,
kiket mennyből táplál a Nap.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Jézusnál keresem-e a gyógyulásomat?
- Mit tehetek a teremtett világ védelmében konkrétan a környezetemben (pl. a víz, az élelem, az energia tudatos és mértékletes használata terén)?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, Jézus Krisztus, te ebben a csodálatos szentségben kinszenvedésed emléket hagytad ránk. Add, kérünk, tested és véred szent titkát úgy tisztelnünk, hogy megváltásod gyümölcsét szüntelenül élvezzük. Aki élsz és uralkodol a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy gyakran tekintsek fel az égre és ne felejtsem el, hogy Te vagy életem forrása és célja! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Ti adjatok nekik enni! (Lk 9,11 b-17)

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus engem is megajándékoz önmagával az Oltáriszentségben.
- Isten gondoskodik rólunk, de meghív, hogy működjunk együtt vele!

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- merjem átengedni a sebeimet Jézusnak, hagyjam, hogy ő gyógyítsa be azokat.
- Ferenc pápa tanításának megfelelően nemet mondom a „kiselejtezés kultúrájára” és a pazarlásra. Illetve az Úrnak adom azt, aki vagyok és amim van, hogy másokat szolgáljak lehetőségeim szerint.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Krisztus Szent Teste és Vére: Úrnapja („C” év)
Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ágoston és Teophylactus gondolatait a Catena Aurea angol nyelvű változatából Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Babits Mihály: Eucharistia - <https://epa.oszk.hu/00000/00022/00629/20102.htm>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívía, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelelő: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu